

Biodiversiteit in Breda

Tekst Rien van Broekhoven, foto Aat Rietveld

De gemeente Breda besteedt veel aandacht en geld aan bijvriendelijk beheer van het openbaar groen. Van de circa 1.100 ha beheert deze gemeente bijna 80% ecologisch, dus met nadrukkelijke aandacht voor plant en dier. Voor wat betreft bijen moet daarbij onder meer worden gedacht aan de aanplant van bolgewassen, het inzaaien van wilde bloemenakkers en de aanplant van wilgen, lindes, esdoorns en andere bijvriendelijke bomen en struiken.

Ecologie en de stad

Breda heeft ecologisch beheer hoog in het vaandel staan. In de binnenstad moet steeds worden gezocht naar de balans tussen typisch stadse elementen (bebouwing, bestrating, verkeer, eenvoud in onderhoud, hoge mate van menselijke activiteiten), maar in het grote buitengebied heeft Breda te maken met lastige zaken die voor het platteland zo kenmerkend zijn: eenzijdig gebruik van de grond en de omgeving, waardoor verarming van flora en fauna optreedt.

Paul de Beer, D66-wethouder met duurzaamheid in zijn portefeuille, speelt door zijn grote betrokkenheid een belangrijke rol. En omdat daarnaast zijn gesprekspartner vanuit de NBV, Aat Rietveld, steeds op het juiste moment met goede voorstellen paraat staat en belanghebbende partijen bij elkaar weet te brengen, is er inmiddels een lijst met geslaagde bijenprojecten tot stand gekomen. En nieuwe projecten komen eraan, want Aat heeft het voor elkaar gekregen om zijn ideeën in de Duurzaamheidsvisie gemeente Breda te laten opnemen. 'Breda zal bijenvriendelijk handelen', zo staat er letterlijk vermeld. Aat: 'Omdat dit nu nadrukkelijk in een beleidsnota staat, kun je de gemeente daarop altijd aanspreken.'

Meerdere partijen

Zijn manier van benaderen heeft Aat Rietveld bewust gekozen. 'Ga niet meteen hoog in de boom zitten om uitsluitend te proberen het voor jou maximale resultaat te behalen. In de praktijk lukt dit vaak toch niet, omdat je te maken hebt met andere belanghebbenden. Als je je dat realiseert, vervolgens je wensen iets tempert en die tegelijkertijd vertaalt in een voordeel voor andere partijen, dan vergroot je de slagingskans enorm.'

Deze werkwijze slaagt natuurlijk niet zomaar. Om de wensen en belangen van andere partijen te kennen moet je continu met ze in contact blijven. Regelmatig vergaderingen en bijeenkomsten bijwonen, praten met mensen en luisteren, kortom: betrokken zijn. Op die manier komen nieuwe projecten bijna automatisch ook bij hem terecht.

'Zo zit ik in allerlei overlegbijeenkomsten van de gemeente, je hoort eens wat en je kunt er direct op inspringen. Soms wordt me zelfs in een heel vroeg stadium al gevraagd of ik wil meedenken', licht Aat toe. 'Voorbeelden? De Singels rondom het stadcentrum moeten worden heringericht. Wil je meedenken? Of: de volledige bebouwing in drie straten gaat tegen de vlakke, waardoor 1,1 hectare grond voor een periode van twee jaar braak komt te liggen. Er is wat geld beschikbaar, kun je daar wat mee?'

Het is niet alleen de honingbij waar Aat zich voor inzet. Biodiversiteit is zijn stokpaardje, en de honingbij wordt in dit verhaal meegezogen. 'Ik doe dit niet alleen voor de honingbij, maar voor al die beestjes die goed bestuiven. Dus ook solitaire bijen, ook vlinders.' Het is met name deze houding, zo meent Aat, die de gemeente ertoe heeft gebracht nauw met hem samen te werken én de

nodige financiële middelen ter beschikking te stellen.

Ter ondersteuning van deze activiteiten, maar zeker ook ter stimulatie, loopt in samenwerking met voornamelijk particulieren momenteel een breed onderzoek op 140 locaties binnen de gemeente om populaties en gedrag van (wilde) bijen in kaart te brengen. Na een korte cursus 'determinatie wilde bijen' worden evenzoveel bijenhotels geplaatst en gegevens verzameld over aantallen en gedrag met als doel het hopelijk positieve effect van het bijvriendelijk beheer door de gemeente te volgen.

Aat Rietveld is van mening dat je de honingbij niet moet zien als concurrent van al die andere bestuivers. Ze vullen elkaar aan. Met een grote glimlach: 'In mijn eigen achtertuin ben ik een honingbijenman, daarbuiten ben ik een biodiversiteitsman.' ●

Voorbeeldproject: Braakliggende grond

Omschrijving: Door de sloop van een aantal flatgebouwen komt 1,1 hectare arme (zand-)grond van een woningbouwvereniging voor een periode van twee jaar braak te liggen. Vanwege de tijdelijkheid is de grond niet geschikt voor langlopende projecten. Het doel van het project is tijdelijke verbetering van de leefomgeving en van de biodiversiteit. Gezien de betrokken partijen (onder andere scholen) moet educatie een belangrijke rol spelen. Bovendien wordt daarmee het draagvlak vergroot.

Betrokken partijen: Woningbouwvereniging, BBC (Bredaas Bijenhouderscollectief), Sociaal Wijkbeheer, een plaatselijke Theesalon (Struyck), Jongerenwerkorganisatie Surplus, meerdere scholen.

Activiteit/gebruik:

- Inzaaien met een bloemenmengsel dat geschikt is voor deze (arme) grond (bijvoorbeeld: Phacelia, koolzaad en boekweit of het 'Bijenhuismengsel' van de NBV). Eventueel een gedeelte met uitsluitend boekweit, om te oogsten, er meel van te maken en te gebruiken voor een kinderactiviteit op de scholen.
- Gedeeltelijk inzaaien met kruiden die door het Theehuis kunnen worden gebruikt.
- Een gedeelte reserveren als 'plantenweeshuis' (buurtbewoners kunnen daar hun overtollige planten kwijt).
- Plaatsing van (kleine) insectenhôtels.
- Plaatsing van bijenkasten.

Verder: Betrokken partijen worden waar mogelijk ingezet om het project fysiek te realiseren (met name scholen en jongerenwerk bij inzaaien, bewerken grond, bouw insectenhôtels, plaatsing afrastering etc.). Flyeren in de buurt.